

Met één blik op de toekomst

Wonen, zorg en welzijn voor ouderen
in de provincie Overijssel

Deel 1: Bestuurlijke nota

Met één blik op de toekomst

Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in de
provincie Overijssel

Deel 1: Bestuurlijke nota

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
	<i>Aanleiding voor het onderzoek</i>	
	<i>Focus van het onderzoek</i>	
	<i>Doel- en vraagstelling</i>	
	<i>Normen in dit onderzoek</i>	
	<i>Afbakening</i>	
	<i>Onderzoeksmethoden en afstemming</i>	
2	Conclusies	11
3	Aanbevelingen	14
4	Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten	19
5	Nawoord van de Rekenkamer	21

Deel 1 Bestuurlijke nota

Voor u ligt de bestuurlijke nota van het eerste onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland (hierna te noemen Rekenkamer). Het betreft een onderzoek naar het onderwerp 'wonen, zorg en welzijn voor ouderen' in de provincie Overijssel.

Het onderzoek heeft geresulteerd in de voorliggende bestuurlijke nota (deel 1) en een nota van bevindingen (deel 2). Lezers die snel inzicht willen krijgen in de conclusies en aanbevelingen kunnen volstaan met deze bestuurlijke nota. In deel 2 is de volledige onderzoeksaanpak en de bevindingen weergegeven die de basis vormen voor de conclusies en aanbevelingen.

1 Inleiding

Deze bestuurlijke nota gaat allereerst in op de aanleiding voor het onderzoek, de focus van het onderzoek, de doel- en vraagstelling, de normen, de afbakening en de onderzoeksmethoden. Vervolgens worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven. Tot slot komen de bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten en het nawoord van de Rekenkamer aan bod.

Aanleiding voor het onderzoek

De Rekenkamer heeft voor haar eerste onderzoek gekozen voor het onderwerp wonen, zorg en welzijn voor ouderen. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te geven. Het onderwerp wonen, zorg en welzijn voor ouderen is ten eerste maatschappelijk relevant vanwege de toenemende vergrijzing. In de tweede plaats heeft de provinciale politiek besloten prioriteit te geven aan dit beleid, dat concreet vorm heeft gekregen in het programma Langer zelfstandig wonen voor ouderen, gehandicapten en ggz-cliënten (als onderdeel van de nota Sociale Actie, Besluit nr. PS/2004/1188, vergadering d.d. 2 november 2004). Ten derde bestaat er een financieel belang, aangezien voor het jaar 2005 voor het programma Langer zelfstandig wonen een bedrag van 1.500.000 euro begroot. Dit bedrag is t/m 2007 voor ieder jaar gereserveerd. Tot slot heeft de Rekenkamer het '*lerend perspectief*' waarin de conclusies en aanbevelingen geplaatst kunnen worden in ogenschouw gehouden. Dit betekent dat het onderzoek bij kan dragen aan het verder verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid.

Focus van het onderzoek

De provincie wil met haar beleid bijdragen aan het oplossen van de gevolgen van de vergrijzing. Omdat het beleid kort geleden is ingezet en daardoor nog geen effecten in de maatschappij onderzocht kunnen worden, is in dit onderzoek gekeken naar belangrijke criteria voor effectief beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen.

De provincie Overijssel ziet voor zichzelf een stimulerende en ondersteunende rol weggelegd ten aanzien van gemeenten op het gebied van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. De provincie beschikt over diverse sturingsmogelijkheden om bijvoorbeeld tekorten aan geschikte woningen voor ouderen te verminderen en ouderen langer zelfstandig te laten functioneren. In dit onderzoek worden sturingsmogelijkheden gedefinieerd als de mogelijkheden die de provincie heeft om vanuit haar rol en door middel van beleid de door haar geformuleerde doelen te bereiken.

De sturingsmogelijkheden van de provincie kunnen samenvattend in wettelijke en niet-wettelijke taken worden onderscheiden. De provincie heeft een wettelijke taak op het terrein van ruimtelijke ordening en ontwikkeling (waaronder wonen). Op de beleidsterreinen zorg en welzijn heeft de provincie deels wettelijke taken. Zo staat in de Welzijnswet dat de provincie steunfunctietaken heeft. Echter, voor een groot deel is er op het terrein van zorg en welzijn sprake van niet-wettelijke taken omdat de provincie autonoom is in het bepalen van de wijze waarop het beleid invulling krijgt. Gemeenten zijn bij de uitvoering van het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen belangrijke partners, zeker omdat door de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007 de verantwoordelijkheden op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor gemeenten groter worden.

Het beleid van de provincie Overijssel ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen komt tot uiting in twee componenten:

1. kwaliteit en kwantiteit van wonen;
2. zorg- en welzijnsaspecten.

De kern van het beleid wordt gevormd door de nota Sociale Actie en de Partiële Streekplanherziening Wonen.

Doel- en vraagstelling

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

Het verkrijgen van inzicht in de mate waarin beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen voldoet aan daaraan te stellen criteria, teneinde aanbevelingen te kunnen formuleren die kunnen bijdragen aan de verhoging van de effectiviteit.

Hierbij zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. In welke mate heeft de provincie Overijssel de sturingsmogelijkheden gebruikt die ingezet kunnen worden om de doelstellingen ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen te bereiken?
2. Sluiten de overige sturingsmogelijkheden van de provincie Overijssel aan op het programma Langer zelfstandig wonen?
3. In hoeverre sluit de provincie met haar sturingsmogelijkheden (in het bijzonder het programma Langer zelfstandig wonen) aan op de behoeften en wensen van gemeenten?

Normen in dit onderzoek

In dit onderzoek staan de criteria voor effectief beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen centraal. De criteria zijn uitgewerkt in normen die in dit onderzoek per onderzoeksvraag worden gebruikt. De normen zijn afgeleid van de doelstellingen die de provincie Overijssel heeft geformuleerd. Concreet betekent dit dat de volgende normen zijn gebruikt (analoog aan de drie onderzoeksvragen):

1. Gebruik sturingsmogelijkheden die de provincie heeft (heldere rol van de provincie en inzet van sturingsmogelijkheden);
2. Interne afstemming (doelstellingen zijn afgestemd en er is sprake van samenwerking);
3. Aansluiting van provinciaal beleid op wensen en behoeften van gemeenten (bekendheid, betrokkenheid en beoordeling).

Afbakening

Het onderzoek is als volgt afgebakend:

- het richt zich op het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor *ouderen*;
- het concentreert zich op de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn;
- in dit onderzoek staat het brede beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn centraal en wordt dit ook bedoeld als over het beleid wordt gesproken, alleen daar waar het staat vermeld, gaat het specifiek over het programma Langer zelfstandig wonen;
- het betreft *geen* beleidsevaluatief onderzoek waarbij (beleids)effecten zichtbaar worden gemaakt;
- het betreft een kwalitatief onderzoek;
- als beleidshorizon wordt de periode 2003 tot eind 2005 aangehouden;
- het richt zich *niet* op de financiële gang van zaken rondom de uitvoering van het beleid;
- de relatie tussen de provincie en gemeenten staat centraal, relaties met andere partijen zijn niet integraal meegenomen;
- hoewel het onderzoek voor zowel de provincie Overijssel en Gelderland is uitgevoerd, betreft het geen benchmark¹.

Onderzoeksmethoden en afstemming

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een desk study van onder andere provinciale documenten. Daarnaast zijn interviews gehouden met betrokkenen van zowel de provinciale organisatie als gemeentelijke organisaties. Bovendien is een expertmeeting georganiseerd met relevante externe actoren zoals vertegenwoordigers van ouderenorganisaties, woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen op het terrein van wonen, zorg en welzijn.

De nota van bevindingen is conform het onderzoeksprotocol van de Rekenkamer voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de provincie Overijssel om na te gaan of deze feiten in het licht van de onderzoeksdoelstelling en -vraagstelling, juist en volledig zijn. Op- of aanmerkingen als gevolg van dit ambtelijk hoor- en wederhoor zijn, na zorgvuldige afweging van de Rekenkamer, aangepast in de bevindingen. Vervolgens is een bestuurlijke nota geschreven, welke voor een reactie is voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten (GS) (het zogenaamde bestuurlijk

---

¹ Een benchmark is een vorm van onderzoek waarbij nagenoeg identieke situaties met elkaar worden vergeleken.

hoor- en wederhoor). De reactie van het college en een nawoord van de Rekenkamer Oost-Nederland zijn toegevoegd aan de bestuurlijke nota.

2 Conclusies

Hieronder volgen de conclusies van het onderzoek. De onderzoeksvragen worden hierbij als leidraad genomen.

*Algemene conclusie:
provinciaal beleid is een eind op weg, maar is niet uitgekristalliseerd*

Wonen, zorg en welzijn voor ouderen is een actueel maatschappelijk thema. Voor een groot deel heeft de provincie op dit terrein geen vanzelfsprekende, wettelijke rol. De provincie heeft veel beleidsvrijheid om haar rol en beleid te formuleren en uit te voeren. Het beleid is kortgeleden ingezet door de provincie Overijssel (in november 2004 is bijvoorbeeld besloten over het programma Langer zelfstandig wonen). De conclusies in dit onderzoek dienen daarom geïnterpreteerd te worden binnen dit kader: een kortgeleden ingezette koers waarbij de provincie een grote beleidsvrijheid heeft.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de provincie Overijssel een aantal belangrijke stappen heeft gezet:

- Maatschappelijke ontwikkelingen zijn als vertrekpunt genomen voor het formuleren van het beleid. De provincie wil iets betekenen voor haar burgers door inzet van de mogelijkheden die ze heeft. Ouderen in de provincie Overijssel vormen één van de doelgroepen waar de provincie op inzet. De diversiteit binnen de doelgroep ouderen krijgt steeds meer aandacht. In de debatnotitie "Wonen en Zorg voor ouderen in de toekomst" wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen leeftijdsgroepen binnen de doelgroep ouderen.
- De provincie Overijssel beschouwt andere partijen als belangrijke partners op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen en zet vooral beleid in om gemeenten te stimuleren en te ondersteunen. De provincie heeft daarbij uitdrukkelijk gekozen om niet op de stoel van gemeenten te gaan zitten, maar om ontwikkelingen van onderop te laten komen (bottom-up benadering). Gemeenten waarderen deze aanpak en zijn zeer tevreden over het provinciale beleid.
- Binnen de provincie heeft het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn prioriteit en er is sprake van commitment (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Het

beleid van de provincie heeft zich onder andere vertaald in een concreet uitgewerkt programma (Langer zelfstandig wonen), waarbij voor wonen, zorg en welzijn een specifiek budget is vastgesteld (1,5 miljoen euro per jaar). Daarnaast worden andere sturingsmogelijkheden van de provincie ingezet om de doelen op het terrein van wonen, zorg en welzijn te bereiken (zoals prestatie-afspraken met gemeenten over woningen). Doelstellingen zijn daarbij concreet en meetbaar geformuleerd.

- De provincie Overijssel wil het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn integraal vormgeven en uitvoeren. Doelstellingen van de verschillende beleidsterreinen sluiten op elkaar aan en tussen de verschillende terreinen is sprake van samenwerking.

De grote beleidsvrijheid voor de provincie op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen maakt het volgens de Rekenkamer extra noodzakelijk dat de provincie zelf de meerwaarde van haar beleid voor de maatschappij formuleert. Ondanks het feit dat de provincie Overijssel de bovenstaande belangrijke stappen heeft gezet, blijkt uit dit onderzoek dat het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen niet is uitgekristalliseerd. Het provinciaal beleid voldoet nog niet aan alle criteria die in dit onderzoek voor effectief beleid worden gehanteerd. Op het integrale beleidsterrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen wordt door de provincie op een aantal punten nog gezocht naar een heldere rol. Dit blijkt vooral uit het feit dat er onduidelijkheid bestaat over de meerwaarde van het provinciale beleid voor de maatschappij en uit het feit dat het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen nog niet overkomt als één geheel. Aan de hand van de onderstaande conclusies wordt hier dieper op ingegaan. Deze conclusies geven antwoord op de onderzoeksvragen in dit onderzoek.

*1. Rol en beleid provincie:
aandacht voor eigen rol, maar meerwaarde provinciaal beleid is niet duidelijk*

Uit dit onderzoek blijkt dat de concrete invulling van de provinciale rol op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen in het algemeen helder is: de provincie ondersteunt andere partijen en zorgt voor bovenlokale afstemming. Wanneer echter gekeken wordt naar de provinciale rol ten opzichte van andere partijen wordt het beeld veel minder helder. Uit dit onderzoek blijkt dat er geen uitgewerkte visie bestaat op de meerwaarde die de provincie vanuit haar rol voor de maatschappij wil leveren. Daardoor is het niet duidelijk waarom de provincie bepaalde verantwoordelijkheden op zich heeft genomen en wat het

voor de maatschappij zou betekenen als de provincie deze verantwoordelijkheden niet zou nemen. Ook voor gemeenten is de toegevoegde waarde van het provinciale beleid niet altijd helder.

Zonder een duidelijk geformuleerde meerwaarde van het provinciale beleid is het eveneens moeilijk om na te gaan of de provincie investeert in activiteiten die naar verwachting het meest effectief zijn voor de maatschappij en is de specifieke meerwaarde van de provinciale investeringen niet vast te stellen.

Een voorbeeld van het feit dat de meerwaarde van de provincie niet is uitgewerkt, is de onduidelijkheid over de vraag wat de provincie wil bereiken met het verstrekken van subsidies aan projecten. Het is bijvoorbeeld niet helder of projecten die in het kader van het programma Langer zelfstandig wonen worden gesubsidieerd een voorbeeldwerking dienen te hebben in de maatschappij (voor andere thema's of partijen). Daardoor is het eveneens onduidelijk wat de meerwaarde van deze provinciale subsidies is.

Een ander voorbeeld van het feit dat de meerwaarde van de provincie niet is uitgewerkt, is onduidelijkheid over de sturingsmogelijkheden van de provincie. De provincie zet veel verschillende sturingsmogelijkheden in, maar heeft niet volledig scherp welke mogelijkheden de provincie nog meer heeft op het terrein van zorg en welzijn. Daarnaast blijkt dat de provincie Overijssel niet in alle gevallen onderscheid maakt tussen provinciale taken en taken van anderen. Dit geldt vooral voor de terreinen waarop de provincie geen wettelijke taak heeft.

De conclusie is dat de provincie Overijssel aandacht heeft besteed aan de wijze waarop zij een bijdrage wil leveren aan maatschappelijke ontwikkelingen, maar dat de meerwaarde van de provinciale activiteiten onderbelicht is gebleven.

*2. Interne afstemming:
beleid wordt intern afgestemd, maar komt nog niet over als één geheel*

Uit dit onderzoek blijkt dat binnen de provinciale organisatie het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen op elkaar wordt afgestemd. Doelstellingen op het terrein van wonen, zorg en welzijn sluiten op elkaar aan. Zo vinden doelstellingen die zijn geformuleerd in het kader van het programma Langer zelfstandig wonen aansluiting bij het woonbeleid. Daarnaast zijn de geformuleerde doelstellingen meetbaar en worden de doelstellingen breed gedragen

binnen de provincie (commitment). Bovendien wordt er samengewerkt tussen de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn. Het resultaat van deze interne afstemming is echter nog niet zichtbaar als één geheel. Dit blijkt uit de wijze waarop het provinciale beleid over komt bij gemeenten: gemeenten missen een integrale visie van de provincie op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen.

3. Aansluiting op wensen en behoeften gemeenten: beleid vindt aansluiting, maar aandacht nodig voor heldere visie

Uit dit onderzoek blijkt dat het provinciale beleid aansluiting vindt bij gemeenten:

- de provincie houdt rekening met de wensen van de gemeenten;
- gemeenten zijn tevreden over de provinciale activiteiten en
- de activiteiten van de provincie zijn belangrijk voor de uitvoering van het gemeentelijke beleid.

Desondanks komt uit dit onderzoek een verbeterpunt naar voren. Gemeenten hebben behoefte aan een heldere visie van de provincie. Vooral op het terrein van zorg en welzijn bestaat nog onduidelijkheid over de vraag wat de provincie Overijssel precies kan betekenen voor gemeenten.

3 Aanbevelingen

Zoals is beschreven beoogt dit Rekenkameronderzoek door middel van aanbevelingen bij te dragen aan het verder verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. De Rekenkamer adviseert een tijdpad te koppelen aan het aanpassen van het beleid. De onderstaande aanbevelingen zijn opgesteld naar aanleiding van de conclusies.

Hou vast aan genomen stappen, maar kijk kritisch naar de huidige opzet van het beleid

Zoals in de conclusies is weergegeven, heeft de provincie Overijssel een aantal belangrijke stappen gezet om het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen vorm te geven. De Rekenkamer acht het van belang vast te houden aan deze elementen van het beleid, maar adviseert de huidige opzet van het beleid kritisch tegen het licht te houden naar aanleiding van de onderstaande aanbevelingen.

De kern van deze aanbevelingen is dat er keuzes gemaakt dienen te worden ten aanzien van de meerwaarde van de provincie. Bovendien is een integrale visie noodzakelijk die op een gestructureerde wijze gecommuniceerd wordt naar gemeenten. Hieronder worden deze aanbevelingen toegelicht.

Maak keuzes ten aanzien van de beoogde meerwaarde van de provincie

De meerwaarde van de provincie op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen is niet duidelijk. De Rekenkamer adviseert daarom de meerwaarde van de provincie ten opzichte van andere partijen uit te werken en daarbij gefundeerde keuzes te maken. Het gaat daarbij om het aangrijpingspunt van de eigen activiteiten in de maatschappij: welke verantwoordelijkheden dient de provincie op zich te nemen om zo optimaal mogelijk aan te sluiten op de behoeften van burgers? De Rekenkamer adviseert bij het uitwerken van de meerwaarde van de provincie scherp na te gaan welke verantwoordelijkheden binnen het domein van de provincie liggen en welke verantwoordelijkheden tot het domein van andere partijen behoren.

De Rekenkamer adviseert na te gaan of provinciale inspanningen een structureel of tijdelijk karakter dienen te hebben. Uitgangspunt daarbij is het nut en de noodzaak van provinciale activiteiten voor de maatschappij.

Formuleer een integrale visie en pak wonen, zorg en welzijn sterker programmatisch op

Het beleid van de provincie Overijssel op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen komt voor gemeenten niet over als één geheel. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan meer duidelijkheid over de doelen en activiteiten van de provincie. De Rekenkamer adviseert daarom een duidelijker integrale visie te formuleren ten aanzien van het beleid voor wonen, zorg en welzijn voor ouderen en het beleid tevens sterker programmatisch op te pakken.

Een goed beeld van de doelgroep ouderen is onmisbaar voor het uitwerken van een visie van de provincie. Binnen de doelgroep bestaan immers grote verschillen. Sommige ouderen kunnen zelf voorzien in deze behoeften door bijvoorbeeld een goede gezondheid en inzet van relaties en financiën. Andere ouderen zijn echter minder gezond en beschikken over minder middelen. Op dit moment besteedt de provincie Overijssel steeds meer aandacht aan de

diversiteit binnen de doelgroep en wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen leeftijdsgroepen. Echter, hierbij wordt voorbij gegaan aan het bestaan van verschillen *binnen* deze groepen. De Rekenkamer adviseert daarom bij het uitwerken van de provinciale visie op wonen, zorg en welzijn niet alleen rekening te houden met meerdere leeftijdsgroepen, maar ook met uiteenlopende behoeften en mogelijkheden binnen de te onderkennen leeftijdsgroepen.

Formuleer heldere doelstellingen voor gesubsidieerde projecten

In het verlengde van het formuleren van een integrale visie, adviseert de Rekenkamer heldere doelstellingen te formuleren voor projecten die gesubsidieerd worden in het kader van het programma Langer zelfstandig wonen. Het is van belang dat deze doelstellingen antwoord geven op de vraag in hoeverre projecten een bredere uitstraling dienen te hebben in de maatschappij (bijvoorbeeld voor andere partijen) en hoeveel organisaties door de subsidies gestimuleerd dienen te worden. Daarbij acht de Rekenkamer het essentieel dat de provincie Overijssel keuzes maakt ten aanzien van de selectie van te subsidiëren projecten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het alleen subsidiëren van projecten die een voorbeeldfunctie kunnen vervullen voor andere partijen of thema's.

De Rekenkamer adviseert subsidieverordeningen in te zetten om de doelstellingen te behalen. Naast het laten uitdragen van kennis en ervaring door andere partijen acht de Rekenkamer het essentieel dat de provincie Overijssel de kennis en ervaring bundelt en beschikbaar stelt aan andere partijen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een kenniscentrum waar organisaties terecht kunnen voor "good practices".

Structureer de communicatie richting gemeenten

De Rekenkamer adviseert andere partijen te betrekken bij de uitwerking van de visie van de provincie. Het publieksdebat "hoe wil ik oud worden in Overijssel" (18 januari 2006, Deventer, georganiseerd door de provincie) waarbij op een interactieve wijze is begonnen met het formuleren van een provinciale visie, ziet de Rekenkamer in dit kader als een goed initiatief. Daarbij acht de Rekenkamer het van belang dat de provincie een koppeling maakt tussen de uitkomsten van het contact met burgers en de invloed hiervan op de door de provincie gemaakte beleidskeuzes.

Omdat gemeenten het provinciale beleid niet als eenduidig ervaren, acht de Rekenkamer het zoals gemeld van groot

belang dat een integrale visie opgesteld wordt en dat deze visie op een gestructureerde wijze gecommuniceerd wordt met gemeenten. Dit kan op onderstaande wijze:

- Op dit moment hebben gemeenten met name contact met de provincie over enerzijds het beleidsterrein wonen en anderzijds de terreinen zorg en welzijn. Eén aanspreekpunt bij de provincie voor wonen, zorg en welzijn voor ouderen bevordert het uitdragen van een integrale provinciale visie aan gemeenten.
- Op het terrein van zorg en welzijn zijn de contacten van de provincie met gemeenten minder frequent en gestructureerd dan op het terrein van wonen. De Rekenkamer adviseert rekening te houden met de verdeling van taken binnen gemeenten en ook op het terrein van zorg en welzijn op een frequente en structurele basis contact te onderhouden met gemeenten. Op deze wijze kan de integrale visie van de provincie onder de aandacht gebracht worden bij gemeenten.

4 Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft het rapport "Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in de provincie Overijssel" voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten. Hieronder treft u integraal de reactie van het college aan:

Geachte heer Bruggink,

Op 3 april 2006 hebben wij het rapport "Wonen, zorg en welzijn voor ouderen" van u ontvangen, bestaande uit twee delen namelijk een bestuurlijke nota en een nota van bevindingen over ons provinciale beleid. U heeft ons verzocht hierop te reageren en wij hebben dan ook kennis genomen van de inhoud, conclusies en aanbevelingen van uw Rekenkamer Oost-Nederland.

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor het onderzoek: het is zeer gestructureerd en uw aanpak is helder en doordacht en wij zijn dan ook van mening dat het resultaat bruikbaar is bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van ons provinciale beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn. Natuurlijk zijn wij blij met de overwegend positieve conclusies van het onderzoek zeker wat betreft de geconstateerde externe gerichtheid van ons beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn en ook de waardering en tevredenheid die bestaat bij de gemeenten in Overijssel over ons gevoerde beleid. Zij zijn immers onze directe partners bij de ontwikkeling en uitvoering van provinciaal beleid. Wij hebben dan ook in ons Onderhandelingsakkoord "Ruimte voor Actie" bewust gekozen voor de ondersteuning en facilitering van gemeenten. Die opvatting en beleidslijn is direct terug te vinden in het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn en leidt dan ook tot zichtbare en concrete resultaten.

Wij delen dan ook uw algemene conclusie dat het provinciale beleid een eind op weg is maar op onderdelen nog niet is uitgekristalliseerd. Terecht merkt u daarbij op dat dit beleid, in de vorm van het programma Langer zelfstandig wonen, pas kortgeleden, in november 2004, door Provinciale Staten is vastgesteld en in uitvoering is genomen. Dat betekent dat de uitvoering van het programma op dit moment pas halverwege haar looptijd is en nog doorloopt tot en met eind 2007.

In de eerste anderhalf jaar van het programma hebben wij ons dan ook gericht op het bereiken van concrete en zichtbare resultaten, zoals bepaald in ons Onderhandelingsakkoord "Ruimte voor Actie". Als gevolg daarvan ligt het accent bij de uitvoering en realisatie van concrete projecten die door het veld, zoals ook uit uw onderzoek blijkt, zeker zijn opgemerkt. Daarbij vragen partijen uit het veld op dit moment om een heldere visie

en de formulering van de provinciale meerwaarde ten aanzien van wonen, zorg en welzijn. Wij hebben kennis genomen van deze vragen en deze zullen dan ook terugkomen in de discussie die in het kader van de positie van het middenbestuur zal worden gevoerd, juist aan de hand van het thema wonen, zorg en welzijn.

De komende maatschappelijke ontwikkelingen laten zien dat de opgaven op het terrein van wonen, zorg en welzijn aanzienlijk zijn. De provincie Overijssel zal de komende decennia ook geconfronteerd worden met een sterk toenemende vergrijzing, in de steden maar met name op het platteland. Deze toename van het aantal ouderen vereist een voldoende aanbod van passende woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen op de langere termijn. Overigens beperkt uw onderzoek zich tot de doelgroep ouderen. Zij zijn weliswaar de meest omvangrijke doelgroep binnen het beleid van wonen, zorg en welzijn maar in ons provinciale beleid gaat onze aandacht ook uit naar mensen met een handicap en ggz cliënten. Juist vanwege de doorgaande vermaatschappelijking en extramuralisering van de zorg zijn voor deze groepen ook passende woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen nodig. In ieder geval zal voor de komende jaren een actief overheidsbeleid noodzakelijk blijven om, samen met partijen uit het veld, een antwoord te kunnen geven op de toekomstige maatschappelijke opgaven.

Zoals ook in uw onderzoek is aangegeven hebben Provinciale Staten recentelijk een Publieksdebat gehouden over "Hoe wil ik oud worden in Overijssel?". Dit debat met inwoners uit Overijssel heeft relevante informatie opgeleverd voor de verdere ontwikkeling van het provinciale beleid. Wij verwachten dat naar aanleiding van de uitkomsten van uw onderzoek het debat in Provinciale Staten zal worden voortgezet waarbij ook de resultaten van het Publieksdebat zullen worden betrokken. Volgend op die discussie zijn wij voornemens om in het najaar een actualisatie van het provinciaal beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn te presenteren waarbij wij rekening zullen houden met de aanbevelingen van uw onderzoek en waarmee ons beleid verder zal zijn uitgekristalliseerd.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

5 Nawoord van de Rekenkamer

De Rekenkamer constateert verheugd dat het college van Gedeputeerde Staten in zijn bestuurlijke reactie de conclusie van het onderzoek onderschrijft en dat de resultaten van het onderzoek volgens het college bruikbaar zijn voor verdere ontwikkeling en uitvoering van het provinciale beleid. Het college zegt toe de volgende zaken op te pakken:

1. Partijen uit het veld vragen om een heldere visie en de formulering van de provinciale meerwaarde ten aanzien van wonen, zorg en welzijn. Deze vragen komen terug in de discussie die in het kader van de positie van het middenbestuur zal worden gevoerd, juist aan de hand van het thema wonen, zorg en welzijn.
2. Er heeft recentelijk een debat plaatsgevonden met inwoners uit Overijssel. Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamer wordt dit debat voortgezet in Provinciale Staten. Volgend op die discussie is het college voornemens om in het najaar een actualisatie van het provinciaal beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn te presenteren waarbij rekening zal worden gehouden met de aanbevelingen van het onderzoek van de Rekenkamer.

De Rekenkamer is van mening dat de twee genoemde activiteiten aansluiten op de conclusies en aanbevelingen in het rapport en vindt het positief dat er een tijdpad gekoppeld is aan de actualisatie van het provinciale beleid. De Rekenkamer gaat er vanuit dat beide activiteiten, conform haar aanbeveling, ingebed worden in een integrale benadering van het thema wonen, zorg en welzijn.

Het college geeft aan dat naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamer het debat in Provinciale Staten zal worden voortgezet. De Rekenkamer acht het van belang een heldere rolverdeling aan te houden tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten en daarbij onder andere duidelijk te maken waar Provinciale Staten over gaat debatteren en welke planning daarbij wordt aangehouden. Daarnaast is de Rekenkamer van mening dat het college ook op dit moment reeds actie zou kunnen ondernemen. Hiervoor bieden de aanbevelingen in het rapport van de Rekenkamer voldoende aanknopingspunten. De Rekenkamer zal de ontwikkelingen in deze blijven volgen.